

Kamp om presidentverv

Derfor ønsker jeg å bli president i Norsk psykologforening

Andreas Høstmælingen

fagpolitisk direktør, RBUP og Oppland lokallags kandidat til presidentvervet i Psykologforeningen

Jeg motiveres av å lete etter knaggene som samler oss som profesjon, skriver Andreas Høstmælingen om hvorfor han stiller som kandidat til presidentvervet.



Andreas Høstmælingen

er én av tre kandidater til presidentvervet i Norsk psykologforening. Foto: Per Olav Solberg

Oppland lokalavdeling har bedt meg om å stille som kandidat til president i Norsk psykologforeningen. Det har jeg med glede sagt ja til. Med dette ønsker jeg å dele med foreningens medlemmer, tillitsvalgte, lokalavdelinger og delegater noen tanker om hvorfor jeg ønsker å bli president og noen refleksjoner om utfordringer jeg mener vi bør ta tak i.

En samlende kraft

Psykologforeningen har vært en del av livet mitt siden jeg som nyutdannet i 2004 begynte arbeidslivet som kommunepsykolog. I den stillingen fikk jeg stor frihet, men selv om jeg hadde huet fullt av masse god kunnskap fra studietiden, visste jeg lite om hva jeg skulle gjøre med den i min nye jobb. Ingen på universitetet ga meg gode svar på hvordan psykologrollen i en middels stor norsk kommune burde utformes. Heller ikke direktorat eller tilsyn kunne bidra utover generelle veiledere og retningslinjer. Men da jeg ringte Psykologforeningen fikk jeg svar. Et svar som ingen andre hadde klart å gi meg. Ved å sammenstille juridiske rammevilkår, kjøreregler for samhandling med arbeidsgiver og faglige premisser, fikk jeg noen faste punkter som gjorde meg i stand til å navigere i et uoversiktlig landskap.

Som student var jeg ofte frustrert over alle de motstridende teoriene og modellene. Jeg forsto ikke hva det var som gjorde dette til ett fagfelt. I Psykologforeningen opplevde jeg en samlende kraft. Siden den gang har jeg vært involvert i foreningens arbeid som tillitsvalgt i kommunen. Som divisjonstillitsvalgt på Ullevål sykehus, som medlem og delegat i Oslo lokalavdeling, som rådgiver i sekretariatet og senere fagsjef samme sted. Jeg har erfart hva som skjer når flinke fagfolk finner sammen, diskuterer så busta fyker, for så å finne en felles plattform. Det er da man får kraft til å påvirke, det er da faget vårt virkelig kan gjøre nytte for seg.

Fra opposisjon til posisjon

Mye av Psykologforeningens påvirkningsarbeid har handlet om å sikre befolkningen tilgang til psykologer. Vi har argumentert med at våre teorier om menneskelig fungering og våre metoder for å skape endring er nødvendige i et samfunn som skal legge til rette for gode, produktive og meningsfulle liv. Vi har til de grader blitt tatt på alvor. Fra å stå utenfor og peke på behovet for forbedringer har vi blitt en integrert del av velferdsstatens tjenestetilbud. Psykologer har nå stort ansvar i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, for eksempel som ansvarlige for behandling eller som premissleverandører for de nye pakkeforløpene. Psykologer er en lovpålagt del av kommunenes tilbud innen 2020 og forventes å ivareta et bredt spekter av oppgaver.

Vi må jobbe for å bli bedre premissleverandører i spørsmål om hvordan tjenester bør organiseres, ledes og finansieres

Når vi de neste årene skal drive påvirkningsarbeid er vi derfor mer i posisjon enn i opposisjon. Og da mener jeg vi også må skifte fokus. Svaret kan ikke lenger bare være å øke tilgangen på psykologer. Vi har allerede en plass ved bordet. Og når problemet ikke kan tilskrives vår manglende tilstedeværelse, må vi regne med å holdes ansvarlig for selv å bidra til løsningen på problemene vi påpeker. Dette blir aktualisert når vi får bekymringsmeldinger om spesialistflukt fra det offentlige helsevesenet, byråkratiske styringssystemer som tvinger oss til overflatiske utredninger og for tidlige avslutninger, og finansieringssystemer som skaper vridningseffekter. I kommunene skal psykologenes roller og arbeidsoppgaver knyttet til folkehelsearbeid, forebygging, utredning og

behandling konkretiseres. I overgangene mellom tjenester og tjenestenivåer må det sikres samhandling og koordinering.

Kvalitetsplattform

For at vi skal kunne være proaktive mener jeg vi de neste årene må utvikle en prinsipiell kvalitetsplattform som beskriver bestanddelene i god psykologfaglig praksis, og hvilke forutsetninger som må være til stede for å få dette til. Jeg mener at vi aldri har klart å ta dette spørsmålet ved hornene. Vi har i for stor grad vært reaktive. Når new public management-inspirerte styringsreformer eller innsatsstyrt finansiering blir innført ovenfra og ned, blir vi fort skeptiske – og ofte med rette. Vi argumenterer med at det hemmer god fagutøvelse. Men når direktorat og departement spør hvordan vi selv ville ønsket oss at tjenestene burde blitt organisert, blir vi ofte svar skyldig. Hadde vi hatt et godt svar, ville vi blitt lyttet til. Men mens vi drøfter kvantitativ eller kvalitativ forskning, dynamisk eller kognitiv terapi, metode eller fellesfaktorer, diagnose eller ikke diagnose, individ eller system, så fattes de helt grunnleggende overordnede beslutningene uten vår deltakelse. Vi må jobbe for å bli bedre premissleverandører i spørsmål om hvordan tjenester bør organiseres, ledes og finansieres.

Da må vi også jobbe hardere for å identifisere fagets fellesfaktorer. Det er vårt samfunnsansvar som profesjonsforening å gi befolkning og beslutningstakere tydeligere svar på hva vi faktisk mener skal være kvalitetskravene til god psykologfaglig praksis. Vi må kunne svare på hvordan kvantitativ og kvalitativ forskning bør implementeres i psykologers praksis. Vi må svare på hvilke faglige rammer som ligger til grunn for skjønnsutøvelse. Vi må svare på hvordan brukervedvirkning og brukerkunnskap skal integreres i faglige beslutninger. Og vi må kunne gi et godt svar på hva som bør standardiseres og systemiseres, og hva som må være gjenstand for fleksibel tilpasning.

Verdien av å stå samlet

Utfordringene med å få fagfeltet til å stå samlet er ikke nye. Da Åse Gruda Skard, på stiftelsesmøtet til Norsk psykologforening i 1934, foreslo Nic Waal som et potensielt medlem, snudde Helga Eng seg mot henne og sa anklagende: «De – De – De er infisert av psykoanalyse!» Uenighet mellom teoretiske skoleretninger, metoder og vitenskapssyn har vært regelen snarere enn unntaket i psykologiens relativt korte historie. Å få psykologer til å være enige kan oppleves som å gjete katter, men drømmen om enhet og integrasjon har alltid vært der. Harald Schjelderup hadde fra han utga verket «Psykologi» i 1927 som sin store ambisjon å smelte sammen fagets ulike perspektiver til en organisk enhet. Men vi har ikke klart det. Akademia har ikke klart det. Praksisfeltet har ikke klart det. Psykologforeningen har ikke klart det.

Psykologforeningen bør være en samlende kraft i et fagfelt som for utenforstående kan fremstå som kaotisk og splittet. Som fagforening og utdanningsinstitusjon spiller vi en viktig rolle med å istandsette psykologer til å ivareta komplekse og krevende arbeidsoppgaver og gi dem skikkelige arbeidsforhold. Men det kanskje viktigste samfunnsoppdraget er å være en faglig premissleverandør. Politikere og befolkning trenger råd. De neste årene bør vi bygge en konkret og faglig prinsipiell plattform innrettet mot samfunnets behov for psykologisk kompetanse som vi kan legge til grunn i arbeidet med å påvirke hvordan tjenestene skal utformes, utvikles og forbedres.

For å få det til må vi jobbe sammen. Psykologforeningens gull ligger i kraften som kommer når man kombinerer gode faglige vurderinger med legitimiteten som følger av å representere 10 000 medlemmer. Vi må aktivere den samlende kraften blant tillitsvalgte og lokalavdelinger gjennom en

representasjonsstruktur som oppleves inkluderende. Gode faglige argumenter får ikke gjennomslag av seg selv. Uten prosesser som sikrer intern forankring blir presidenten bare nok et enkeltindivid med en mening, og dem er det mer en nok av.

Knaggene som samler oss

Jeg studerte psykologi fordi jeg ønsket å forstå hvordan mennesker fungerer og hva som driver oss. Det er jeg ikke alene om. Overalt hvor vi snur oss renner det over av motstridende råd om hva som er forutsetningene for gode og friske liv. Jeg brenner for å jobbe med faglige spørsmål i grenselandet mellom samfunn, politikk og andre fagfelt, og jeg ønsker å gjøre nytte for meg som deres tillitsvalgt. I et splittet fagfelt motiveres jeg av å lete etter knaggene som samler og definerer oss som profesjon. Jeg mener vi har forutsetningene for å klare det, og derfor vil jeg bli president i Psykologforeningen.